DOMSTOLENS DOM
15. april 1986 *

I sag 237/84

Kommissionen for De europæiske Fællesskaber ved juridisk konsulent Joseph Griesmar som befuldmægtiget og med valgt adresse i Luxembourg hos G. Kremlis, Kommissionens jurdiske tjeneste, Jean Monnet-bygningen,

sagsøger,

mod

Kongeriget Belgien ved udenrigsministeren ved af direktør Robert Hoebaer, ministeriet for udenrigsanliggender, udenrigshandel og udviklingssamarbejde, og med valgt adresse i Luxembourg på den belgiske ambassade, 4, rue des Girondins,

sagsøgt,

angående en påstand om, at det statueres, at kongeriget Belgien har undladt at opfylde sine forpligtelser efter EØF-traktaten, idet det ikke inden for den fastsatte frist har truffet de foranstaltninger, som er nødvendige for fuldt ud at gennemføre Rådets direktiv 77/187 af 14. februar 1977 om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om varetagelse af arbejdstagernes rettigheder i forbindelse med overførsel af virksomheder, bedrifter eller dele af bedrifter (EFT L 61, s. 26),

har

DOMSTOLEN

sammensat af præsidenten Mackenzie Stuart, afdelingsformændene T. Koopmans, U. Everling og R. Joliet, dommerne G. Bosco, Y. Galmot og C. Kakouris,

generaladvokat: Sir Gordon Slynn
justitssekretær: P. Heim

* Processprog: Fransk.

efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 18. februar 1986, afsagt følgende

DOM

(Sagsfremstillingen udelades)

Præmisser

1 Ved stævning, indgivet til Domstolens justitskontor den 18. september 1984, har Kommissionen for De europæiske Fællesskaber i medfør af EØF-traktatens artikel 169 anlagt sag med påstand om, at det statueres, at kongeriget Belgien har undladt at opfylde sine forpligtelser efter EØF-traktaten, idet det ikke inden for den fastsatte frist har truffet de foranstaltninger, som er nødvendige for fuldt ud at gennemføre Rådets direktiv 77/187 af 14. februar 1977 om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om varetagelse af arbejdstagernes rettigheder i forbindelse med overførsel af virksomheder, bedrifter eller dele af bedrifter (EFT L 61, s. 26).

2 Direktiv 77/187, udstedt bl. a. i medfør af traktatens artikel 100, skal ifølge betragtningerne sikre »beskyttelse af arbejdstagerne i tilfælde af ny indehaver især for at sikre varetagelsen af deres rettigheder«. Direktivet er baseret på princippet om, at det i videst muligt omfang skal sikres, at arbejdsforholdet fortsætter uændret med erhververen.

3 Nærmere bestemt fremgår det af direktivets artikel 3, stk. 1, at overdragerens rettigheder og forpligtelser i henhold til en arbejdskontrakt eller et arbejdsforhold overgår til erhververen. Direktivet beskytter de berørte arbejdstagere mod afskedigelse, idet artikel 4, stk. 1, 1. afsnit, bestemmer, at »overførsel af en virksomhed, bedrift eller del af en bedrift ... ikke i sig selv [giver] overdrageren eller erhververen nogen begrundelse for at foretage afskedigelser«, hvilket dog ikke er til hinder for, »at der kan ske afskedigelser af økonomiske, tekniske eller organisatoriske årsager, der medfører beskæftigelsesmæssige ændringer.« Ifølge artikel 4, stk. 1, 2. afsnit, kan »medlemsstaterne ... bestemme, at første afsnit ikke skal gælde for

visse afgrænsede kategorier af arbejdstagere, der ikke er dækket af medlemsstaternes lovgivning eller praksis vedrørende beskyttelse mod afskedigelse«.

4 For så vidt angår sidstnævnte bestemmelse, fremgår det af sagen, at ifølge en erklæring nedfældet i Rådets møderefera skulle medlemsstaterne inden for seks måneder efter meddelelsen af direktivet underrette Kommissionen om de kategorier af arbejdstagere, der i henhold til artikel 4, stk. 1, 2. afsnit, ikke er omfattet af bestemmelsens 1. afsnit. I overensstemmelse hermed meddelte den belgiske regering ved skrivelse af 4. august 1977 Kommissionen, at »arbejdstagere ansat på prøve« og »arbejdstagere, som afskediges i anledning af pensionsalderens indtræden«, i Belgien er omfattet af undtagelsesbestemmelsen i artikel 4, stk. 1, 2. afsnit.

5 I medfør af artikel 8 i direktiv 77/187 skulle medlemsstaterne gennnemføre direktivet inden to år efter dets meddelelse. Direktivet blev meddelt kongeriget Belgien den 16. februar 1977, og fristen udløb således den 16. februar 1979.

6 Kommissionen fandt, at kongeriget Belgien ikke inden fristens udløb i fuldt omfang havde gennemført direktivets bestemmelser i belgisk ret. Dels sikrede de gældende bestemmelser ikke en beskyttelse af retten til ydelser ved alderdom i henhold til supplerende forsikringsordninger (direktivets artikel 3, stk. 3, 2. afsnit), dels udelukkede bestemmelserne visse kategorier af arbejdstagere fra beskyttelsen mod afskedigelse i forbindelse med overførsel af virksomheder (direktivets artikel 4, stk. 1). Efter en brevveksling med den belgiske regering og efter at have fremsat en begrundet udtalelse i henhold til traktatens artikel 169, stk. 1, anlagde Kommissionen derfor denne traktatbrudssag.

7 Ved skrivelse af 6. januar 1986, indgået til Domstolen den 8. januar s.å., frafaldt Kommissionen den del af påstanden, som vedrørte det første klagepunkt, hvorefter direktivets artikel 3, stk. 3, 2. afsnit, var tilsidesat. Kommissionen anførte herved, at tre kongelige anordninger, som trådte i kraft den 1. januar 1986, på dette punkt bragte belgisk ret i overensstemmelse med direktivet, og at det pågældende klagepunkt derfor var genstandsløst.

8 Herefter skal der kun tages stilling til det andet klagepunkt, hvorefter artikel 4, stk. 1, i direktiv 77/187 ikke fuldt ud er gennemført i belgisk ret.

9 Det bemærkes, at kongeriget Belgien med henblik på gennemførelsen af bl.a. direktivets artikel 4, stk. 1, den 19. april 1978 udstedte »kongelig anordning om obligatorisk gennemførelse af den inden for rammerne af Conseil national du travail indgåede kollektive overenskomst nr. 32 af 28. februar 1978 om opretholdelse af arbejdstagernes rettigheder over for en ny arbejdsgiver ved aftaleretlig overførsel af virksomhed« (*Moniteur belge* af 25. august 1978). Overenskomstens artikel 6 bestemmer, at »arbejdsgiverskift kan ikke i sig selv begrunde afskedigelse«. Overenskomstens artikel 7 bestemmer imidlertid:

»Artikel 6 omfatter ikke:

1) arbejdstagere ansat på prøve;

2) arbejdstagere, som afskediges i anledning af pensionsalderens indtræden;

3) personer, som er ansat på grundlag af en arbejdskontrakt for studerende, jfr. lov af 9. juni 1970 om beskæftigelse af studerende.«

10 Kommissionen har gjort gældende, at ovennævnte bestemmelse indebærer, at direktivets artikel 4, stk. 1, ikke skal gælde for kategorier af arbejdstagere, som imidlertid ikke kan udelukkes i henhold til undtagelsesbestemmelsen i 2. afsnit af stykke 1. Undtagelsebestemmelsen skal nemlig fortolkes snævert, således at den kun vedrører arbejdstagere, der ikke i henhold til nationale bestemmelser er beskyttet mod afskedigelse. Det gælder ikke de kategorier af arbejdstagere, som er nævnt i artikel 7 i den kollektive overenskomst nr. 32, for så vidt der for hver af de tre kategorier gælder bestemte opsigelsesvarsler, som ganske vist er kortere end de varsler, der gælder for andre kategorier af arbejdstagere.

11 Den belgiske regering har heroverfor anført, at begrebet beskyttelse mod afskedigelse, jfr. direktivets artikel 4, stk. 1, 2. afsnit, indebærer en foranstaltning, som skal forhindre arbejdsgiveren i at afskedige arbejdstageren, således at denne ikke lider skade ved, at hans faglige løbebane afbrydes. Dette hensyn består imidlertid ikke, for så vidt angår de kategorier, som udelukkes i henhold til den belgiske

lovgivning, navnlig arbejdstagere, som afskediges i anledning af pensionsalderens indtræden, og arbejdstagere ansat på prøve. Førstnævnte er ved at afslutte deres løbebane, hvorfor det er uden betydning, om arbejdsgiveren forhindres i at afskedige dem. For så vidt angår den anden kategori, har de kun et ganske kort opsigelsesvarsel, da arbejdsgiveren bør være frit stillet til at afskedige dem, når der ikke længere er passende arbejde til dem.

12 Den belgiske regerings indsigelse kan ikke tiltrædes. Det fremgår dels af ordlyden af artikel 4, stk. 1, dels af direktivets opbygning, at formålet med den omhandlede bestemmelse er at sikre, at arbejdstagernes rettigheder varetages ved at udvide den beskyttelse mod afskedigelse, som er sikret i national ret, også i det tilfælde, at der sker arbejdsgiverskift som følge af virksomhedens overførsel.

13 Bestemmelsen finder derfor anvendelse i enhver situation, hvor de arbejdstagere, der er berørt af en virksomheds overførsel, på en eller anden måde i henhold til national ret er beskyttet mod afskedigelse, således at de i kraft af direktivet ikke kan miste denne beskyttelse, der heller ikke kan begrænses, alene på grund af virksomhedens overførsel.

14 I det foreliggende tilfælde gælder der ifølge den belgiske lov af 3. juli 1978 om arbejdskontrakter (*Moniteur belge* af 22. august 1978) bestemte minimumskrav for opsigelsesvarslet ved afskedigelse af de tre kategorier af arbejdstagere, som er anført i artikel 7 i den kollektive overenskomst nr. 32. Det er ubestridt, at en arbejdstager ansat på prøve i henhold til denne lov kun kan afskediges med et varsel på mindst 7 dage, medmindre særlige omstændigheder gør sig gældende, idet arbejdskontrakten dog først kan opsiges med virkning fra den sidste dag i prøveperiodens første måned, når der er tale om funktionærer eller handelsrejsende (artiklerne 48, stk. 4, 60 og 81 sammenholdt med artikel 87 i lov af 3. juli 1978). Yderligere gælder der for arbejdstagere, som afskediges i anledning af pensionsalderens indtræden, et opsigelsesvarsel på mellem 28 dage og 6 måneder alt efter det enkelte arbejdsforhold (artiklerne 59 og 83, sammenholdt med artikel 87 i lov af 3. juli 1978). Endelig gælder der for afskedigelse af arbejdstagere, som er ansat på grundlag af en arbejdskontrakt for studerende, et opsigelsesvarsel på 3 eller 7 dage alt efter ansættelsesforholdets varighed (artikel 130 i lov af 3. juli

1978), dog således at de mere fordelagtige bestemmelser, som gælder for arbejdstagere ansat som arbejdere på prøve finder anvendelse, når arbejdskontrakten for studerende indeholder en klausul om ansættelse på prøve (artikel 48, stk. 4, sammenholdt med artikel 127 i lov af 3. juli 1978).

15 I henhold til artikel 4, stk. 1, i direktiv 77/187 skal de nævnte opsigelsesvarsler således også overholdes i det tilfælde, hvor overdrageren eller erhververen afskediger de berørte arbejdstagere i forbindelse med overførsel af en virksomhed.

16 Den belgiske regering har yderligere gjort gældende, at kongeriget Belgien i det mindste var berettiget til at bestemme, at arbejdstagere ansat på prøve og arbejdstagere, som afskediges i anledning af pensionsalderens indtræden, ikke skulle være omfattet af artikel 4, stk. 1, i direktiv 77/187. Disse to kategorier blev nemlig nævnt i en skrivelse til Kommissionen af 4. august 1977 i overensstemmelse med den i Rådets mødereferat nedfældede erklæring. Da Kommissionen ikke inden for en rimelig frist gjorde indvendinger herimod, måtte det derfor antages, at de nævnte kategorier faktisk kunne omfattes af undtagelsesbestemmelsen i artikel 4, stk. 1, 2. afsnit.

17 Dette argument kan ikke lægges til grund. Ifølge Domstolens faste praksis bestemmes fællesskabsreglernes objektive rækkevidde udelukkende af reglerne selv under hensyntagen til den sammenhæng, hvori de indgår. Den kan således ikke påvirkes af en sådan erklæring.

18 Heraf følger, at kongeriget Belgien ikke med føje kan påberåbe sig en sådan meddelelse — som Kommissionen ikke har rejst indvendinger imod — med henblik på at ændre rækkevidden af dets forpligtelser efter artikel 4, stk. 1, i direktiv 77/187.

19 Af disse grunde må det fastslås, at kongeriget Belgien har undladt at overholde sine forpligtelser efter EØF-traktaten, idet det ikke har truffet alle de foranstaltninger, som er nødvendige for fuldt ud at gennemføre artikel 4, stk. 1, i Rådets direktiv 77/187 af 14. februar 1977 om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om varetagelse af arbejdstagernes rettigheder i forbindelse med overførsel af virksomheder, bedrifter eller dele af bedrifter (EFT L 61, s. 26).

Sagens omkostninger

20 I henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 2, dømmes den tabende part til at afholde sagens omkostninger; ifølge artikel 69, stk. 4, dømmes den part, som frafalder sine påstande, til at afholde sagens omkostninger, medmindre den anden parts forhold berettiger dette skridt. I den foreliggende sag har sagsøgte tabt sagen, for så vidt angår det andet klagepunkt, og frafaldelsen af det første klagepunkt er begrundet i sagsøgtes forhold. Følgelig bør sagsøgte betale alle sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN

1) **Kongeriget Belgien har undladt at overholde sine forpligtelser efter EØF-traktaten, idet det ikke har truffet alle de foranstaltninger, som er nødvendige for fuldt ud at gennemføre artikel 4, stk. 1, i Rådets direktiv 77/187 af 14. februar 1977 om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om varetagelse af arbejdstagernes rettigheder i forbindelse med overførsel af virksomheder, bedrifter eller dele af bedrifter (EFT L 61, s. 26).**

2) **Kongeriget Belgien betaler sagens omkostninger.**

Mackenzie Stuart Koopmans Everling

Joliet Bosco Galmot Kakouris

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 15. april 1986.

P. Heim
Justitssekretær

A. J. Mackenzie Stuart
Præsident